

การค้าแร่ของไทยกับประเทศคู่ค้าในเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA)

ปัจจุบันการค้าระหว่างประเทศเข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการเจริญเติบโตและสร้างความแข็งแกร่งให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก ในอดีตการค้าระหว่างประเทศมักจะเน้นไปที่การแข่งขันกันในการค้า โดยดูจากปัจจัยการผลิตต่างๆของแต่ละประเทศว่าสร้างรายได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการค้าระหว่างประเทศสำหรับสินค้าแต่ละชนิดได้มากน้อยเพียงใด ในปัจจุบันรูปแบบการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาเป็นการให้ความร่วมมือทางการค้าเพื่อสร้างความแข็งแกร่งแทน โดยมีการรวมกลุ่มทางการค้าระหว่างประเทศขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของกลุ่มประเทศที่มีภูมิภาคใกล้เคียงกัน เช่น อาเซียน เขตเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กัน เช่น เอเปค หรือเขตเศรษฐกิจที่มีความร่วมมือกันระหว่างประเทศ เช่น เขตการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA) จะเห็นได้ว่านอกจากการที่ประเทศต่างๆมีการแข่งขันทางการค้ากันแล้ว การให้ความร่วมมือทางการค้าก็มีส่วนช่วยในการผลักดันให้การค้าระหว่างประเทศของแต่ละประเทศมีความเจริญเติบโตและแข็งแกร่งขึ้น การให้ความร่วมมือทางการค้าในรูปแบบต่างๆของแต่ละประเทศสามารถทำได้และเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในโลกการค้าปัจจุบันที่เริ่มมีการเปิดเสรีมากขึ้นและอุปสรรคทางการค้าต่างๆเริ่มลดลง การแสวงหาแนวทางทางการค้าเพื่อหาผู้ค้าหรือพันธมิตรทางการค้าระหว่างประเทศกำลังเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญของประเทศต่างๆอยู่ในขณะนี้

ในสภาพแวดล้อมทางการค้าระหว่างประเทศที่มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงมากขึ้นทุกขณะนั้น ประเทศไทยจำเป็นต้องแสวงหาพันธมิตรในเชิงยุทธศาสตร์ทางการค้าระหว่างประเทศ ที่สามารถสร้างความได้เปรียบให้ประเทศได้มากที่สุด ในปัจจุบันประเทศไทยมีกรอบความร่วมมือทางการค้าระหว่างประเทศหลายกรอบ ทั้งพหุภาคีและทวิภาคี กรอบความร่วมมือที่ประเทศไทยเป็นผู้เริ่มต้นและร่วมก่อตั้งซึ่งดำเนินการและมีผลในทางปฏิบัติไปแล้วกว่า 20 ปี คือ อาเซียน เป็นกลุ่มเศรษฐกิจที่มีความร่วมมือกันทั้งในด้านการค้า เศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ที่อยู่ใกล้ชิดประเทศไทยมากที่สุด สำหรับความร่วมมือทางการค้าที่มีบทบาทและทวีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นในเวทีการค้าระหว่างประเทศในปัจจุบันคือ เขตการค้าเสรี ทำให้หลายประเทศต่างแสวงหาพันธมิตร โดยการจัดทำเขตการค้าเสรี เพื่อขยายการค้าและการลงทุน เพื่อลดอุปสรรคทางการค้าด้านภาษี และด้านที่ไม่ใช่ภาษีให้เหลือน้อยที่สุด การเปิดเขตการค้าเสรีจะครอบคลุมการเปิดเสรีด้านการค้าสินค้าบริการ การลงทุน และความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สำหรับประเทศไทยได้มีความพยายามที่จะทำข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญๆ เช่น ไทย-ออสเตรเลีย ไทย-จีน ไทย-สหรัฐอเมริกา ไทย-อินเดีย เป็นต้น แต่เขตการค้าเสรีที่สำคัญและมีบทบาทต่อการค้าระหว่างประเทศของไทยมากคือ เขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area : AFTA) ซึ่งเป็นเขตการค้าเสรีที่มีส่วนสนับสนุนและเป็นฐานสำคัญที่ทำให้ไทยมีศักยภาพในการแข่งขันในตลาดโลก รวมทั้งเป็นตลาดส่งออกที่สำคัญของไทยตลาดหนึ่ง สำหรับคู่ค้าในเขตการค้าเสรีอาเซียนประกอบด้วยประเทศต่างๆ คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไนดารุสซาลาม เวียดนาม กัมพูชา ลาว และเมียนมาร์ ในแต่ละปีการค้าของไทยกับประเทศในกลุ่มอาเซียนมีการขยายตัวที่ดีและเพิ่มขึ้น โดยไทยเป็นฝ่ายเกินดุลการค้ามาโดยตลอดอย่างต่อเนื่องทุกปี สำหรับในปี 2549 ไทยกับอาเซียนมีมูลค่าการค้ารวม 1,927.4 พันล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19.7 ของมูลค่าการค้าสินค้ารวมไทยกับทั่วโลก มีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.5 เป็น 1,029.8 พันล้านบาท และมีมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.2 เป็น 897.6 พันล้านบาท ส่งผลให้ไทยเกินดุลการค้ากับอาเซียนเพิ่มขึ้นเป็น 132.3 พันล้านบาท เทียบกับที่เกินดุลการค้า 106.1 พันล้านบาท ในปี 2548

การค้าแร่ของไทย

แร่ เป็นสินค้าส่งออกและสินค้านำเข้าในรูปวัตถุดิบแร่และผลิตภัณฑ์จากแร่ ไทยมีความสัมพันธ์ทางการค้ากับประเทศต่างๆทั่วโลก ในช่วงปี 2545-2549 ไทยมีมูลค่าการค้าแร่รวมเฉลี่ยปีละ 43.1 พันล้านบาท เป็นมูลค่าการนำเข้าแร่เฉลี่ยปีละ 28.7 พันล้านบาท และมูลค่าการส่งออกแร่เฉลี่ยปีละ 14.4 พันล้านบาท ขาดดุลการค้าแร่เฉลี่ยปีละ 14.3 พันล้านบาท แบ่งเป็นมูลค่าการค้าแร่ของไทยกับอาเซียนเฉลี่ยปีละ 14.5 พันล้านบาท เป็นมูลค่าการนำเข้าเฉลี่ยปีละ

12.2 พันล้านบาท และมูลค่าการส่งออกเฉลี่ย 2.3 พันล้านบาท ประเทศคู่ค้าในเขตการค้าเสรีอาเซียน 5 อันดับแรก ได้แก่ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ เวียดนาม มาเลเซีย และเมียนมาร์ มีมูลค่าการค้าคิดเป็นร้อยละ 75.4, 7.7, 6.8, 6.1 และ 2.2 ตามลำดับของมูลค่าการค้ารวม

แร่ที่นำเข้าส่วนใหญ่เป็นสินแร่และโลหะผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นวัตถุดิบสำหรับการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมหลากหลายชนิด เช่น ถ่านหิน ดินขาว เบนทอนต์ ดีบุก และสังกะสี เป็นต้น ส่วนแร่สำคัญที่ส่งออก ได้แก่ ยิปซัม เฟลด์สปาร์ แอนไฮไดรต์ บอลเคลย์ และไดโลไมต์

ในปี 2549 ไทยมีมูลค่าการค้ากับทั่วโลกรวม 54.0 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2548 ซึ่งมีมูลค่าการค้ารวม 52.5 พันล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.9 โดยเป็นมูลค่าการนำเข้าแร่ 36.7 พันล้านบาท และมูลค่าการส่งออกแร่ 17.3 พันล้านบาท ขาดดุลการค้าแร่เป็นมูลค่า 19.4 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปี 2548 ซึ่งขาดดุลการค้าแร่คิดเป็นมูลค่า 19.3 พันล้านบาท

การค้าแร่ของไทย ปี 2546-2549

ภาวะการค้าแร่	หน่วย : ล้านบาท			
	2546	2547	2548	2549*
ไทย-โลก				
การนำเข้า**	21,483.1	30,169.2	35,910.1	36,720
การส่งออก	10,879.8	13,919.1	16,564.3	17,290
มูลค่ารวม	32,362.9	44,088.3	52,474.4	54,010
ดุลการค้า	-10,603.3	-16,250.1	-19,345.8	-19,430
ไทย - คู่ค้า AFTA				
การนำเข้า**	9,549.0	11,647.2	15,769.1	16,010
การส่งออก	1,917.6	2,144.2	2,341.8	3,130
มูลค่ารวม	11,466.6	13,791.4	18,110.9	19,140
ดุลการค้า	-7,631	-9,503	-13,427.3	-12,880

ที่มา : Mineral Statistics of Thailand 2001-2005

* ประมาณการ

* พิกัด 2501-30, พิกัด 2601-21, พิกัด 2701-04

การนำเข้า ในปี 2549 มูลค่าการนำเข้าแร่ของไทย มีจำนวน 36.7 พันล้านบาท ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี 2548 ซึ่งมีมูลค่าการนำเข้าจำนวน 35.9 พันล้านบาท หรือขยายตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเพียงร้อยละ 2.2 แร่ในกลุ่มเชื้อเพลิงและพลังงานมีสัดส่วนการนำเข้าสูงสุด โดยมีสัดส่วนการนำเข้ามากถึงร้อยละ 51.1 ของการนำเข้าโดยรวมของประเทศ สำหรับแร่ในกลุ่มโลหะพื้นฐาน อาทิ ดีบุก ตะกั่ว สังกะสี และอะลูมิเนียม มีสัดส่วนการนำเข้ารองลงมาร้อยละ 30 ของการนำเข้าโดยรวมของประเทศ แร่ที่มีการนำเข้ามากที่สุดและเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องคือ ถ่านหินทั้งแอนทราไซต์ บิทูมินัส และพีต โดยถ่านหินทุกชนิดที่นำเข้าส่วนใหญ่ใช้ทดแทนถ่านหินในประเทศที่ผู้ผลิต

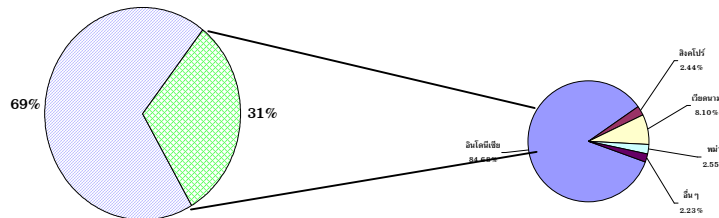
ไม่สามารถสนองความต้องการของผู้บริโภคภายในประเทศได้ และเพื่อปรับคุณภาพถ่านหิน โดยเกือบทั้งหมดของการนำเข้ามาจากประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นผู้ผลิตและส่งออกถ่านหินที่ใหญ่ที่สุดของอาเซียน สำหรับการนำเข้าแร่อื่นๆที่มีมูลค่ารองลงมาได้แก่ สินแร่ดีบุก และสินแร่สังกะสี สำหรับแร่ทั้งสองชนิดนำเข้ามาเพื่อเป็นวัตถุดิบในโรงถลุงแร่โลหะของไทยที่ปัจจุบันประสบปัญหาการลดลงของปริมาณการผลิตแร่ในประเทศ ทำให้ต้องนำเข้าแร่จากต่างประเทศมาสมทบเพิ่มเติมเพื่อให้โรงถลุงสามารถดำเนินการต่อไปได้ ส่วนการนำเข้าแร่อื่นๆ เช่น ดินขาว เฟลด์สปาร์ และยิปซัม ส่วนมากเป็นแร่เกรดพิเศษที่ไม่มีการผลิตในประเทศ

การนำเข้า/การส่งออกแร่ กับประเทศคู่ค้าภายใต้ FTA

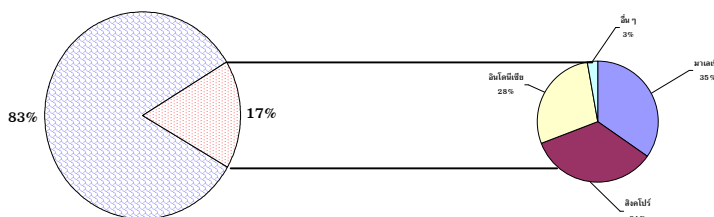
การส่งออก การส่งออกแร่ของไทยมีสัดส่วนไม่มากเมื่อเทียบกับความสามารถในการผลิตของประเทศโดยกว่าร้อยละ 90 ของมูลค่าการผลิตเป็นการผลิตเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมต่างๆในประเทศ และร้อยละ 10 เป็นการผลิตเพื่อการส่งออก ซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นการส่งออกในกลุ่มประเทศอาเซียน และกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออก ที่ประเทศมีความตกลงทางการค้าเสรี หรือกำลังเจรจาเพื่อก่อตั้งความตกลงทางการค้าเสรี ในปี 2549 การส่งออกแร่ของไทยไปยังประเทศต่างๆมีมูลค่าโดยรวม 17.5 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2548 ซึ่งมีมูลค่าการส่งออกจำนวน 16.6 พันล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.4 แร่ที่มีการส่งออกมากเป็นลำดับแรก คือ กลุ่มแร่โลหะพื้นฐาน ซึ่งมีสัดส่วนการส่งออกคิดเป็นร้อยละ 47.5 ของมูลค่าการส่งออกโดยรวมของประเทศ สำหรับสินค้าส่งออกในกลุ่มนี้จำเป็นต้องพึ่งพาวัตถุดิบจากภายนอกประเทศเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากการผลิตภายในประเทศไม่เพียงพอต่อการบริโภค โดยเฉพาะแร่ดีบุกสัดส่วนการผลิตภายในประเทศมีเพียงร้อยละ 10 ของการบริโภค ดังนั้นจึง

ต้องมีการนำเข้าแร่จากต่างประเทศมาเพิ่มเป็นจำนวนมากถึงร้อยละ 90 สำหรับเป็นวัตถุดิบในการผลิตโลหะดีบุกของโรงถลุงเพื่อจำหน่ายภายในประเทศและเพื่อการส่งออก นอกจากนี้ยังเป็นการรักษาระดับการผลิตโลหะของโรงถลุงให้อยู่ในระดับที่คุ้มทุน ส่วนการผลิตโลหะตะกั่วและสังกะสีภายในประเทศยังมีการผลิตเพียงพอกับการบริโภค แต่บางครั้งจำเป็นต้องนำเข้าสินแร่มาเพิ่มเพื่อรักษาระดับการผลิตโลหะของโรงถลุงให้อยู่ในระดับที่คุ้มทุนเช่นเดียวกัน แร่ที่มีการส่งออกมากที่สุด คือ แร่ ยิปซัมและหินปูน ซึ่งเป็นวัตถุดิบที่สำคัญในโรงงานปูนซีเมนต์ โดยเฉพาะแร่ยิปซัมมีการส่งออกจำนวนมาก จนทำให้ไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกแร่ยิปซัมรายใหญ่ที่สุดรายหนึ่งของโลก โดยประมาณร้อยละ 69 ของแร่ที่ผลิตในประเทศถูกส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศในรูปแบบแร่ดิบทั้งแร่บดและแร่ก้อน แร่ยิปซัมและหินปูนจัดเป็นแร่อุตสาหกรรมที่มีมูลค่าต่อหน่วยต่ำ เนื่องจากเป็นแร่ราคาต่ำ ดังนั้นจึงถูกจำกัดขนาดของตลาดส่งออกให้อยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออก เอเชียใต้ และอาเซียนเท่านั้น ถึงแม้จะมีศักยภาพในการผลิตสูงก็ตาม

ตลาดนำเข้าแร่ ปี 2549 จากคู่ค้า FTA

ตลาดส่งออกแร่ ปี 2549 ไปยังคู่ค้า FTA

การนำเข้าแร่ การส่งออกแร่ กับกลุ่มประเทศอาเซียน

หน่วย : ล้านบาท

ประเทศ	รายการสินค้าที่สำคัญ	2546	2547	2548	2549
การนำเข้าแร่					
อินโดนีเซีย	ถ่านหิน ถ้ำและถ่านหิน เบนทอนิต์ ดินขาว ดีบุกและทรายซิลิกา	6,581.1	8,361.6	12,756.5	13,559.0
มาเลเซีย	ดินขาว อะลูมิเนียม เฟลด์สปาร์ ผงไมกา และปูนซีเมนต์	134.8	132.6	136.1	80.2
ฟิลิปปินส์	โครเมียม ทรายธรรมชาติ และซัลเฟอร์	2.0	4.3	5.2	14.5
สิงคโปร์	ซัลเฟอร์ ถ่านหิน โบเรตธรรมชาติ และปูนซีเมนต์	210.3	302.1	393.8	389.9
บรูไน	ทรายแก้วและบิทูมินัส	-	-	0.1	-
เวียดนาม	ถ่านหิน สังกะสี หินแกรนิตและหินอ่อน	1,572.1	2,083.0	1,804.6	1,296.6
ลาว	ถ่านหิน ดีบุก แบไรต์ และสังกะสี	183.0	260.0	279.0	261.8
พม่า	ถ่านหิน ดีบุก และสังกะสี	865.4	503.5	392.4	408.3
กัมพูชา	ทรายซิลิกาและทรายควอร์ตซ์	0.3	0.1	1.4	-
รวม		9,549.0	11,647.2	15,769.1	16,010.2
การส่งออกแร่					
อินโดนีเซีย	ยิปซัม เฟลด์สปาร์ บอลเคลย์ และสังกะสี	569.6	641.1	821.5	876.0
มาเลเซีย	ยิปซัม เฟลด์สปาร์ แอนไฮไดรต์ และบอลเคลย์	658.2	757.2	820.9	1,090.1
ฟิลิปปินส์	ยิปซัม แอนไฮไดรต์ โดโลไมต์ และบอลเคลย์	94.6	120.5	143.1	83.3
สิงคโปร์	ยิปซัม แอนไฮไดรต์ และแบไรต์	89.8	147.8	29.2	1,076.2
บรูไน	ยิปซัม	3.5	6.1	7.6	6.7
เวียดนาม	ยิปซัม เฟลด์สปาร์ และดินขาว	482.1	470.5	512.1	-
ลาว	หินปูน	15.5	0.3	0.3	-0.2
พม่า	สังกะสี และยิปซัม	4.2	0.6	7.1	0.5
กัมพูชา	หินปูน และสังกะสี	0.1	0.1	-	-
รวม		1,917.6	2,144.2	2,341.8	3,133.0

การค้าแร่กับประเทศคู่ค้าภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA)

ไทย-อินโดนีเซีย อินโดนีเซียเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญลำดับหนึ่งของไทยที่มีการค้าแร่ต่อกันเฉลี่ยปีละประมาณ 10,088 ล้านบาท (มูลค่าเฉลี่ยระหว่างปี 2545-2549) ซึ่งฝ่ายไทยขาดดุลการค้าแร่มาโดยตลอด ในปี 2549 ไทย-อินโดนีเซีย มีมูลค่าการค้าแร่รวม 14,435 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 75.4 ของมูลค่าการค้าแร่รวมของไทย-AFTA โดยไทยส่งออกแร่ไปยังอินโดนีเซียมูลค่าเพียง 876 ล้านบาท แต่นำเข้าแร่จากอินโดนีเซียมูลค่าถึง 13,559 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2548 ร้อยละ 6.3 ส่วนมากเป็นการนำเข้า ถ่านหิน มีมูลค่า 13,002 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 96 ของมูลค่าการนำเข้าจากอินโดนีเซีย แร่อื่น ๆ ที่มีการนำเข้า ได้แก่ เถ้าและกาก เบนทอนต์ ดินขาว ดิบุกและทรายซิลิกา เป็นต้น สำหรับสินค้าแร่ส่งออก ได้แก่ ยิปซัม เฟลด์สปาร์ บอลเคลย์ และสังกะสี

ทรัพยากรแร่ของอินโดนีเซียมีหลากหลายชนิดที่สำคัญๆ ได้แก่ ถ่านหิน ทองแดง ทองคำ นิกเกิล น้ำมันและดิบุก โดยเฉพาะถ่านหินมีผลผลิตติดอันดับ 1 ใน 10 ของโลก จำนวน 140 ล้านตัน และส่งออกเป็นลำดับ 2 ของโลก จำนวน 108 ล้านตัน รองจากออสเตรเลีย (231 ล้านตัน)

ไทย-มาเลเซีย มาเลเซียเป็นประเทศคู่ค้าสำคัญอันดับหนึ่งของไทย-AFTA และเป็นคู่ค้าแร่สำคัญที่ฝ่ายไทยได้ดุลการค้าแร่มาโดยตลอด ในปี 2549 มูลค่าการค้าสินค้านี้ระหว่างไทย-มาเลเซีย มีจำนวน 572,542 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 29.7 ของมูลค่าการค้าสินค้านี้รวมของไทย-AFTA แบ่งเป็นมูลค่าการค้าแร่รวม 1,170.3 ล้านบาท ซึ่งปีนี้ไทยได้ดุลการค้าแร่เป็นจำนวน 1,010 ล้านบาท โดยคิดเป็นมูลค่าการนำเข้า 80.2 ล้านบาท และมูลค่าการส่งออก 1,090.1 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2548 ซึ่งมีปริมาณการส่งออก 820.9 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 32.8 สินค้าแร่ที่มีการนำเข้าจากมาเลเซีย ได้แก่ ดินขาว อะลูมิเนียม เฟลด์สปาร์ ผงไมกา และปูนซีเมนต์ ส่วนสินค้าแร่ส่งออก ได้แก่ ยิปซัม เฟลด์สปาร์ แอนไฮไดรต์และบอลเคลย์

ไทย-สิงคโปร์ สิงคโปร์เป็นประเทศคู่ค้าสำคัญลำดับที่สองของไทย-AFTA มีมูลค่าการค้าในปี 2549 จำนวน 535,645 ล้านบาท เป็นมูลค่าการนำเข้า 216,980 ล้านบาท และมูลค่าการส่งออกจำนวน 318,665 ล้านบาท ไทยยังได้ดุลการค้าเป็นจำนวน 101,685 ล้านบาท แบ่งเป็นดุลการค้าแร่จำนวน 686 ล้านบาท โดยมีมูลค่าการค้าแร่จำนวน 1,466 ล้านบาท

ไทยนำเข้าแร่มูลค่า 390 ล้านบาท และส่งออกแร่มูลค่า 1,076 ล้านบาท สินค้าแร่ที่มีการนำเข้าจากสิงคโปร์ ได้แก่ ซัลเฟอร์ ถ่านหิน ไบเรตธรรมชาติและปูนซีเมนต์ ส่วนสินค้าแร่ส่งออก ได้แก่ ยิปซัม และแอนไฮไดรต์

ไทย-เวียดนาม เวียดนามเป็นประเทศที่มีการลงทุนจากต่างประเทศเป็นอันดับหนึ่งของโลก และมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นอันดับสองของโลกรองจากจีน เวียดนามเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญลำดับที่สามของไทย รองจากอินโดนีเซีย และสิงคโปร์ ในปี 2549 ไทยกับเวียดนามมีมูลค่าการค้ารวม 151,265 ล้านบาท เป็นมูลค่าการส่งออก 116,940 ล้านบาท และมูลค่าการนำเข้า 34,325 ล้านบาท สำหรับการค้าสินค้าแร่มีมูลค่าการค้ารวม 1,296.6 ล้านบาท ซึ่งเป็นมูลค่าการนำเข้าเพียงอย่างเดียว เพราะในปี 2549 ไทยไม่มีการส่งออกแร่ไปยังเวียดนาม แร่นำเข้าที่สำคัญๆ ได้แก่ ถ่านหิน สังกะสี หินอ่อนและหินแกรนิต

ทรัพยากรธรรมชาติของเวียดนามอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะแร่ธาตุและพลังงาน แร่ธาตุที่สำคัญ ได้แก่ บอไซต์ โปแตสเซียม และเหล็ก ส่วนพลังงาน ได้แก่ น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ ปิโตรเลียม และถ่านหิน เวียดนามเป็นประเทศผู้ส่งออกน้ำมันดิบรายสำคัญลำดับที่สามของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (แทนที่บรูไน) รองจากมาเลเซีย และอินโดนีเซีย

ไทย-ฟิลิปปินส์ ฟิลิปปินส์เป็นประเทศคู่ค้าที่ไทยได้ดุลการค้าตลอดทุกปี ในปี 2549 ไทยกับฟิลิปปินส์มีมูลค่าการค้ารวม 179,002 ล้านบาท ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.1 จากปี 2548 เป็นมูลค่าการส่งออก 98,118 ล้านบาท และมูลค่าการนำเข้า 80,884 ล้านบาท โดยสินค้าแร่มีมูลค่าการค้าเพียง 97.8 ล้านบาท เป็นมูลค่าการส่งออก 83.3 ล้านบาท และมูลค่าการนำเข้า 14.5 ล้านบาท แร่ส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ยิปซัม แอนไฮไดรต์ โดโลไมต์ และบอลเคลย์ ส่วนแร่นำเข้า ได้แก่ โครเมียม ทรายธรรมชาติ และซัลเฟอร์ เป็นต้น

ไทย-สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ไทยเป็นประเทศคู่ค้าสำคัญอันดับหนึ่งของสปป.ลาว ที่มีการค้าติดต่อกันโดยฝ่ายไทยได้ดุลการค้ามาโดยตลอด และในปี 2549 การค้าระหว่างไทยกับสปป.ลาว มีมูลค่าการค้ารวม 57,583 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 43.6 จากปี 2548 แบ่งเป็นไทยส่งออกสินค้า

ไปสปป.ลาว มูลค่า 38,655 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 24.8 จากปี 2548 และนำเข้าสินค้าจากสปป.ลาวมูลค่า 18,928 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 107.4 จากปี 2548 ส่งผลให้ในปี ไทยได้ดุลการค้าเพิ่มขึ้นเป็น 19,727 ล้านบาท สำหรับการค้า สินค้าระหว่างไทยกับสปป.ลาว ในปี 2549 มีมูลค่าการค้า แร่รวม 262.2 ล้านบาท แบ่งเป็นมูลค่าการนำเข้าแร่ถึง 262.0 ล้านบาท แต่เป็นมูลค่าการส่งออกแร่เพียง 0.2 ล้านบาท แร่ นำเข้าส่วนใหญ่ ได้แก่ ถ่านหิน ดีบุก แบริต์ และสังกะสี และ แร่ส่งออก ได้แก่ หินปูน

สปป.ลาวเป็นประเทศที่มีศักยภาพด้านแร่ แต่ยังไม่ได้รับการสำรวจและประเมินอย่างจริงจัง รวมทั้งการนำมาใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์มีไม่มากนัก เนื่องจากขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย ประกอบกับโครงสร้างพื้นฐานยังไม่ดีพอ การคมนาคมติดขัดในเขตที่มีแร่ธาตุยังมีความยากลำบาก หลังจากความสำเร็จของเหมืองแร่เซโปน (เหมืองแร่ทองคำและแร่ทองแดง) ในแขวงสะหวันนะเขต และการที่สปป.ลาวประกาศสนับสนุนการลงทุนสำรวจแร่ โดยเฉพาะทองแดง เหล็ก ตะกั่ว และโปแตสเซียม ส่งผลให้หลายประเทศ อาทิ จีน เวียดนาม และไทย แสดงความสนใจที่จะเข้าไปสำรวจและลงทุนทำเหมืองแร่ใน สปป.ลาว

ไทย-พม่า ในปี 2549 มีมูลค่าการค้าสินค้านี้ระหว่างไทย-พม่า จำนวน 117,482 ล้านบาท แบ่งเป็นไทยส่งออกสินค้าไปพม่า มูลค่าเพียง 28,810 ล้านบาท แต่นำเข้าสินค้าจากพม่ามูลค่าถึง 88,672 ล้านบาท ส่งผลให้ไทยขาดดุลการค้าเป็นจำนวน 59,862 ล้านบาท สำหรับสินค้าแร่มีมูลค่าการค้ารวม 408.8 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเล็กน้อยเพียงร้อยละ 2.3 จากปี 2548 เป็นการนำเข้าสินค้าแร่ดีบุก สังกะสี และถ่านหิน ซึ่งมีมูลค่าถึง 408.3 ล้านบาท ส่วนสินค้าแร่ส่งออก ได้แก่ สังกะสี และยิปซัม มีมูลค่าเพียง 0.5 ล้านบาท

พม่า จัดว่าเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ด้วยแร่ธาตุ พลังงาน และอัญมณี ทรัพยากรแร่ของประเทศ ได้แก่ ดีบุก ทังสแตน ตะกั่ว สังกะสี ทองแดง ทองคำ เงิน พลวง ถ่านหิน หินปูน หินอ่อน ยิปซัม เฟลด์สปาร์ และแบริต์

บทสรุป

การค้าแร่ของไทยกับประเทศในกลุ่มอาเซียน มีแนวโน้มที่สูงขึ้น เนื่องจากการขยายตัวของเศรษฐกิจของอาเซียน รวมทั้ง

ของไทย ทำให้มีความต้องการแร่เพิ่มขึ้นเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบ และใช้บริโภคเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ การขยายตัวของความต้องการดังกล่าว จำเป็นต้องพึ่งพาแร่จากประเทศคู่ค้าในอาเซียนเป็นสำคัญ แร่ที่ประเทศในกลุ่มอาเซียน ต้องการจากไทย ยังคงเป็นแร่ชนิดเดิม เช่น แร่ยิปซัม และ หินปูน เป็นต้น ซึ่งเป็นวัตถุดิบที่สำคัญในอุตสาหกรรมซีเมนต์ และก่อสร้าง โดยเฉพาะแร่ยิปซัมเป็นแร่ที่มีราคาต่ำที่ใช้เป็น วัตถุดิบในการผลิตซีเมนต์และยิปซัมบอร์ด ซึ่งไทยเป็น ประเทศเดียวที่มีศักยภาพในการผลิตแร่และสามารถส่งออก ได้ในต้นทุนที่ไม่สูงจนเกินไปนัก ประเทศที่มีศักยภาพใกล้เคียง กับประเทศไทย คือ ออสเตรเลีย และสปป.ลาว แต่ปัญหา ของออสเตรเลียที่จะเข้าสู่ตลาดนี้คือข้อจำกัดในการขนส่งที่มี ระยะทางไกลจากตลาด และมีความจำเป็นต้องขนส่งคราวละ มาก ๆ จึงจะมีความสามารถในการแข่งขันได้ แต่ความต้องการ ของตลาดต้องการคราวละไม่มาก เพื่อไม่ต้องรับภาระสต็อก รวมทั้งความต้องการของผู้ใช้แต่ละแห่งมีไม่มาก ทำให้แร่ยิปซัม จากไทยสามารถครองตลาดนี้ได้และมีแนวโน้มของการขยายตัว ของเศรษฐกิจในภูมิภาคนี้ นอกจากนี้แล้วผลผลิตของประเทศ อื่น ๆ อาทิ จากประเทศสปป.ลาว ยังมีปัญหาด้านการขนส่ง ภายในประเทศ ซึ่งจะมีต้นทุนสูงมาก เพราะพื้นที่แหล่งแร่อยู่ ห่างจากจุดส่งออกและไม่มีท่าเรือส่งออก สำหรับแร่ที่ไทย ต้องการจากอาเซียน คือแร่เชื้อเพลิง เช่น ถ่านหินที่ให้ความ ร้อนสูงจากประเทศอินโดนีเซีย และจากข้อจำกัดของระยะทาง และต้นทุนการขนส่งที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งลักษณะของแร่ที่ไทย ต้องการจากอาเซียนและแร่ที่อาเซียนต้องการจากไทย ที่ต้นทุน การขนส่งจะเป็นตัวแปรที่สำคัญในด้านราคา ทำให้ไทย ต้องพึ่งพาแร่จากอาเซียนมากกว่าแหล่งอื่นของโลก ในทำนอง เดียวกันแร่จากไทยก็จะมีอำนาจการแข่งขันด้านราคามากกว่า จากแหล่งอื่น ๆ สำหรับการนำเข้าแร่ของประเทศอาเซียน จาก การรวมตัวแสดงความร่วมมือของประเทศในกลุ่มอาเซียนที่มี มากขึ้น รวมถึงการเปิดประเทศค้าขายและการลดข้อจำกัด หรือข้อกีดกันทางการค้าลง ในอนาคตน่าจะส่งผลต่อการ พึ่งพาของการค้าขายแร่ระหว่างกันมากขึ้นของประเทศในกลุ่ม อาเซียน และอาจส่งผลต่อโครงสร้างของการค้าแร่ที่ดีมากขึ้น แต่ทั้งนี้การขยายตัวของ การพึ่งพายังคงขึ้นอยู่กับลักษณะ พิเศษและจำเพาะของแร่ที่ทั้งสองฝ่ายสามารถจัดหาและผลิต ให้กันและกันได้ด้วย

นางสาวกฤษณา แก้วสวัสดิ์
กลุ่มเศรษฐกิจแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน
สำนักพัฒนาและส่งเสริม
1 กุมภาพันธ์ 2550